

เทศน์เช้า วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรมเพื่อหัวใจของเรา

เราอย่าคิดว่าเราฉลาดนะ ถ้าคิดว่าเราฉลาด เราต้องเอาชีวิตของเรารอดได้ ถ้าเอาชีวิตรอด เอาชีวิตรอดนั้นนะ ในโลกนี้ไม่มีใครใหญ่กว่าโลง ในชีวิตนี้ทุกคนต้องมีการสิ้นสุดไป ต้องตายไปถึงที่สุด

แต่ถ้ามันฉลาดๆ เวลาคนในโลกนี้ไม่กลัวเรื่องอะไร กลัวเรื่องความตายทั้งนั้นนะ เวลาคนกลัวเป็นกลัวตาย เวลาพูดถึงความตาย พูดถึงความตายแล้วมันเศร้าหมอง แต่เวลาก็เลยมันครอบงำหัวใจ เวลามันพุ่งชาน เวลามันกล้าแข็ง ให้นึกถึงมรณานุสติ มรณานุสติระลึกถึงความตาย ระลึกถึงความตายเพื่อยับยั้งความอหังการของมันไง ถ้ายับยั้งความอหังการของมัน เพราะว่าหัวใจของเรามันเรียกร้องความช่วยเหลืออยู่นะ หัวใจของเรา เห็นไหม

วันนี้วันพระๆ วันพระเป็นวันผู้ประเสริฐ ประเสริฐที่ไหน ประเสริฐในหัวใจนี้ไง หัวใจนี้มันเรียกร้องความช่วยเหลือๆ ทำไมต้องเรียกร้องความช่วยเหลือ ตัวเองยังต้องช่วยเหลือตัวเองได้ทั้งนั้นนะ ทำไมตัวเองช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ล่ะ ถ้าช่วยเหลือตัวเองก็ช่วยเหลือเรื่องปากเรื่องท้องนี้ไง ช่วยเหลือตัวเองก็ช่วยเหลือตัวเองว่าจะหาความสุขใส่ชีวิตนี้ไง แล้วมันมีความสุขจริงมาหรือไม่ นี่มันแค่ผ่อนคลาย ผ่อนคลายไปเท่านั้นนะ

โลก ทางการแพทย์เขาก็พยายามจะคิดค้นเพื่อบรรเทาทุกข์ๆ ทั้งนั้นนะ แต่บรรเทาทุกข์พอถึงที่สุดหัวใจวายโดยเฉียบพลัน มันตายโดยธรรมชาติ นี่มันต้องตายไปโดยธรรมชาติ ไม่มีใครถูกใครผิดทั้งสิ้น

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วันพระๆ วันพระไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยทางวัฒนธรรมทำบุญกุศลเพื่อความ สุขความสงบของตน ความสุขความสงบของตน แค่

ความสุขความสงบของตน ผู้ที่มีอำนาจวาสนาก็มาบวชพระ เวลาบวชพระขึ้นมา ก็ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โอ้โฮ! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนขนาดนี้เขี้ยวหรือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนขนาดนี้เขี้ยวหรือ สอนเข้ามาในหัวใจใจ สอนเข้าไปสิ่งต่างๆ ในโลกนี้มันเกิดดับๆ เกิดดับเราก็พยายามจะให้มันเกิดในสิ่งที่ดีๆ แต่ในผลของวิภูฏะๆ ไร ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน สิ่งที่เกิดขึ้นมา มันมีเวรมีกรรมของมันมาทั้งนั้น ถ้ามีเวรมีกรรมมาทั้งนั้น เห็นไหม

โดยประชาธิปไตย ประชาธิปไตยต้องเสมอภาคกันๆ เสมอภาคกันคือเสมอภาคโดยการแบ่งสันปันส่วน พอแบ่งสันปันส่วนขึ้นมาแล้วหัวใจมันไม่พอใจนะ มันก็บอกว่ามันโดนเอารัดเอาเปรียบๆ คำว่า “โดนเอารัดเอาเปรียบ” นี้ใครเป็นคนคิด เวลาคนเขาแบ่งสันปันส่วนขึ้นมา เขาแบ่งสันปันส่วนให้เสมอกันให้เท่าเทียมกัน ถ้าเท่าเทียมกัน

คน จริตนิสัยของคน คนเรากินอาหารมาก คนเรากินอาหารน้อย บางคนกินแบบแมวมดมเขาบอกของแค่นี้ก็มากเกินไปของเขา ใ้คนกินอาหารมากเขาบอกอย่างนี้เขาไม่พอกินของเขา นี่ไง กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กันไป

ถ้ากรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน เวลาจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา โดยอำนาจวาสนา เราทำบุญกุศลของเรา ทำบุญกุศลของเราเพื่อหัวใจของเราๆ ให้หัวใจของเรามันยอมรับความจริงๆ ถ้ายอมรับความจริงแล้ว เรื่องของบุญกุศล บุญกุศลมันจะเริ่มประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม

ความดีความชั่วเพราะตัวทำๆ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การกระทำเราทั้งนั้นนะ สิ่งที่เราทำมาๆ สิ่งที่เราทำมาๆ ทำมาด้วยอวิชชา ทำมาด้วยความไม่รู้ ทำมาด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง ทำมาเพื่อว่าเป็นของเราๆ สรรพสิ่งในโลกนี้ไม่เป็นของเราเลย

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสั่งสอน ไฟไหม้บ้านๆ ใครชนของออกจากบ้านเท่าไร สมบัตินั้นจะเป็นของเรา ถ้าไฟไหม้บ้านๆ ของสมบัติแล้วเอาไว้ในบ้าน ไฟจะไหม้บ้านไปทั้งหมด เวลาทำบุญกุศลขึ้นมา เราเสียสละขึ้นมา ชนของออกจากบ้านของเราๆ

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราหาเงินหาทองมาได้ หนึ่งสลึงเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ หนึ่งสลึงไว้ทำธุรกิจของเรา หนึ่งสลึงไว้ใช้จ่ายในครอบครัวของเรา หนึ่งสลึงฝังดิน

ไว้ๆ เวลาชนของออกจากบ้านของเรา ชนของออกจากบ้านของเราก็ฝังดินไว้ๆ ฝังดินไว้ใน
พระพุทธศาสนา ฝังดินไว้ในรัตนตรัย ฝังดินไว้เพราะเราไม่เชื่อใจ เราไม่มีที่พึ่งอาศัย เราฝังดิน
ไว้ๆ เวลาฝังดินไว้ เวลาเราเสียสละออกไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ลาภสักการะมหาศาล เขาบอก
ได้มาเพราะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่เวลาไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาศึกษาไปถึงการเป็น
พระโพธิสัตว์ ท่านเสียสละมามากน้อยขนาดไหน ท่านเสียสละมามหาศาลเลย การเสียสละนะ
เสียสละทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี บารมีของท่านที่ท่านได้สะสมมาๆ สะสมให้จิตใจ
ท่านแก่กล้าขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน เราฝังดินไว้ๆ อันนี้มันเป็นระดับของท่าน แต่เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติ
ขึ้นมา ทำดีทำชั่วเพราะตัวเราทำทั้งนั้นนะ ถ้าเราทำความดีความชั่ว เห็นไหม

ในสังคมาๆ เขาขึ้นไปหมดนะ สังคมนั้นบีบคั้นๆ ทุกคนผิดหมด เราถูกอยู่คนเดียว นี่ไง เรา
โทษคนอื่นทั้งนั้นเลย เราโทษคนอื่นทั้งนั้นเลย เวลาจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็โทษคนอื่น
ทั้งนั้นเลย ไม่โทษกิเลสในใจของตน

เราทำดีทำชั่ว การทำดีทำชั่วขึ้นมา เราทำความดีของเรา เวลาประพฤติปฏิบัติ ศีลก็เป็น
สัมมาทิฐิ สมาธิก็เป็นสัมมาสมาธิ เวลาปัญญาขึ้นมา สัมมาปัญญา มันสัมมาทิฐิความ
ถูกต้องดีงามทั้งหมด ถ้าความถูกต้องดีงามต้องไปที่ไหนล่ะ

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เดียวนี้โฆษณาชวนเชื่อกัน พระจะปฏิบัติยังขาดน้ำปานะ ยัง
ขาดการดูแลรักษา

ครูบาอาจารย์เราอยู่ในป่าในเขาไม่ต้องพูดกับใครเลย นี่เวลาเขาจริงเขาจึงขึ้นมา เรานั่ง
ลง นั่งลงหายใจเข้านี้ก็พูด หายใจออกนี่ก็โธ มันจะขาดแคลน มันจะมั่งมีขนาดไหน มันเป็น
อำนาจวาสนาของคน

อำนาจวาสนานะ หลวงปู่ชอบท่านบิณฑบาตกับเทวดานะ เวลาท่านไปหลงป่า หลงป่าจนไม่มีอาหาร ไม่มีชาวบ้านจะใส่บาตร เทวดายังต้องมาใส่บาตรให้ นี่เวลาเทวดามาใส่บาตรให้ เวลาท่านอดอาหาร นางฟ้าจะเอาอาหารทิพย์มาเจือจางร่างกายของท่าน

ท่านบอก “ไม่ได้ พระ ผู้หญิงโดนไม่ได้”

“ไม่มีใครเห็นหรอก มนุษย์ตาเนื้อมันจะเห็นได้อย่างไร มันไม่มีใครเห็นหรอก”

แต่ด้วยความซื่อสัตย์ของท่านนะ “ไม่ได้ พระมีศีล ต่อหน้าลับหลัง ไม่ได้”

นี่คนที่มีอำนาจวาสนา เวลาคนที่มีอำนาจวาสนาบารมีท่านทำของท่านมาๆ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมามันอยู่ที่การกระทำฯ ดีหรือชั่วอยู่ที่ตัวกระทำ อย่าโทษคนอื่น โทษใครไม่ได้ทั้งสิ้น โทษการกระทำของเรานั้นแหละ ทำดีทำชั่วมันให้ผลโดยข้อเท็จจริงอันนั้น

ไอ้สิ่งนั้น ไอ้เรื่องอำนาจวาสนาบารมี คนเชื่อถือศรัทธาอันอื่นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ความจริงๆ อยู่ ที่การกระทำทั้งนั้น ทำดีหรือทำชั่ว ทำชั่วมันจะดีได้อย่างไร ทำดีมันจะเป็นความชั่วได้อย่างไร ถ้าทำความดี ทำความดีจะเป็นความชั่วได้อย่างไร

แต่เวลาเป็นสังคม โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ ถ้าเป็นสังคมเป็นอย่างนั้น การเสียสติการนิทานเป็นเรื่องของโลก ถ้าเป็นเรื่องของโลก การดิ้นรนนิทานี่เรื่องของโลก ถ้ามันมีสติมีปัญหาขึ้นมา นี่มันแค่ลมปาก ลมปากของคนเท่านั้น ลมปากของคนมันไม่สามารถจะทำให้จิตใจเราคลอนแคลนได้ ลมปากของคนจะเป่าหูขนาดไหน ถ้าคนมันหูหนวก คนมันมีสติปัญญาขึ้นมามันมีจุดยืนของมัน

แต่คนที่มันหูเบา เขาไม่ต้องเป่าหรอก มันคิดเอง มันบั่นน้ำเป็นตัวเป็นเรื่องๆ เลย มันบั่นน้ำเป็นตัว บั่นน้ำเป็นตัวในหัวใจของมันนะ นั่นนะเวลาถ้ามันเป็นกิเลสตัดทอนความทะยานอยากมันเกิดขึ้นในหัวใจของตน ใครจะไปดับมัน

นี่เวลาจะดับมัน เราทำบุญกุศลเป็นบุญกุศลนะ ทำบุญกุศลหมายความว่าทำแล้วมันมีสติปัญญา มันคิดสิ่งที่ดีงาม มันเป็นสัมมาทิฐิฐิใจ มีน้ำใจๆ ทานๆ ทานแค่เสียสละให้ทางต่อ

กัน เราเดินมาเจอกันแล้วเราหลีกเลี่ยงให้เขา นั่นก็เป็นทานนะ นี่เป็นความสะอาดสบายของเขา ถ้าจิตใจมันเป็นธรรมนะ มันให้เขาได้ทั้งนั้น

แล้วมีเศรษฐกิจมากมายเขาให้ด้วยการปิดทองหลังพระ เขาให้โดยไม่ให้ใครรู้ด้วยว่าเขาให้ เขาพยายามจะให้ของเขาด้วยเป็นความสะอาดบริสุทธิ์ของเขา จิตใจที่ดีงาม สิ่งที่ดีๆ มี คนดี มี คนดีไม่มี สังคมไม่มั่นคงอย่างนี้หรือ คนดีมี แต่คนดีเขาไม่เอาหน้า คนดีเขาไม่เสนอหน้า คนดีเขาทำเขาปิดทองหลังพระของเขา เขาทำเพื่อประโยชน์ของเขา เห็นไหม ปฏิภาณ เราได้มา ด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ของเรานะ ผู้รับรับด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ นั่นนะบุญกุศลที่สูงส่ง

บุญกุศลที่หน้าไหว้หลังหลอก มีความปลิ้นปล้อนหลอกหลวง มันจะเป็นบุญอะไรกัน นั่นนะ ใช้นั้นบุญแบบโลกๆ ใจ จะทำบุญขึ้นมา ยังไม่ถ้ายรูปทำไม่ได้นะ จะทำอะไรต้องโฆษณา ไป ๕ รอบ...ไว้สาระ โลกอ่อนแอมาก อ่อนแอกันอยู่อย่างนั้นนะ ถือน้ำถือตา

หน้าตาเป็นพุทธะใหม่ หน้าตาเป็นศีลหรือ หน้าตาเป็นสมาธิหรือ หน้าตาเป็นปัญญา หรือ นั่นนะหลงกิเลสทั้งนั้นนะ ใจเรื่องเข็ดหน้าชู้ตานั้นนะ แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ปิดทองหลังพระ เราปิดทองหลังพระ เราทำของเราแล้ว มันอยู่ที่กิเลสมันยุมันหายไ้

ทุกตะเข้ใจ เราเป็นคนทุกข์คนจน เราจะใส่บาตรพระ พระก็ไม่สนใจเราเลย ไม่มีใครสนใจทั้งสิ้น เวลาใส่บาตรพระสารีบุตร พระสารีบุตรในพระไตรปิฎกนะ ไปรับบิณฑบาตของพวกเป็นโรคเรื้อนนะ นิ้วเน่าขาดตกใส่บาตรเลยนะ ท่านกลับไปฉันโดยสบายเลย พระสารีบุตรเป็นผู้ที่ในพระไตรปิฎกเรื่องที่ว่าไม่รังเกียจคนทุกข์คนจน ไม่รังเกียจใครทั้งสิ้น พระสารีบุตรเป็นผู้ยิ่งใหญ่ เวลาคนทั่วไปรังเกียจคนทุกข์คนจน รังเกียจ

นี่ขนาดโรคเรื้อน นิ้วเวลาใส่บาตร นิ้วขาดตกลงไปในบาตรเลย น้ำเหลืองทั้งนั้นนะ พระสารีบุตรฉันเฉยเลย นี่ไง มันเรื่องภายนอกใจ ภายในหัวใจที่ท่านประเสริฐ ภายในหัวใจที่ยิ่งใหญ่ ความดีที่ยิ่งใหญ่มันยิ่งใหญ่ด้วยเจตนาของคน ด้วยหัวใจของคน

คนทุกข์คนจน คนโรคเรื้อน คนที่สังคมรังเกียจ เราจะไปทำบุญทำกุศลกันที่ไหน เราเดินไปในสังคมเขาก็รังเกียจเลย ไม่มีใครสนใจทั้งสิ้น ใจที่ว่ารำรวยมหาศาล “อดีตชาติเคยเป็นคู่ครองกัน” ถ้ารำรวยนะเอาแล้ว “เราเคยเป็นบารมีต่อกันมา” บ้าบอคอกแตกไปนุ่น แต่ไม่เห็นน้ำใจของคนเลย

คนมันคนมีเรื่องของเขา ปล่อยเขาไป พระที่จะไปอนุโมทนาทานเขาเยอะเยาะไป ใ้คน
ทุกข์คนจน ใ้คนไม่มีโอกาสนะสำคัญ ใ้คนที่ไม่มีโอกาส หัวใจของคนมันต่ำต้อยหรือ

หัวใจของคนก็คือหัวใจของคน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เข้ามา ที่เข้ามา
ในใจของสัตว์โลก นี้หรือสัตว์ขันธ์สัตว์ ถ้าหรือสัตว์ขันธ์สัตว์ เห็นใหม่ ทำดีทำชั่วอยู่ที่ตัวทำ ถ้าใจของ
เขา เขามีสติปัญญาของเขา เขาใช้ปัญญาอบรมสมาธิหรือใช้คำบริกรรมของเขา จิตเขาสงบเข้า
มาได้เขาจะได้ความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตเวลาเข้าไปสู่สมาธิจิต เข้าไปสู่จิตเดิมแท้
ของตน มันจะมีความสุขของมันมาก สิ่งที่มีค่าๆ คือสิ่งที่มีชีวิตใจ

เวลาเกิดวิกฤติขึ้นมา เขาบอกเสียอะไรก็เสียได้ แต่อย่าเสียหัวใจของเราไป อย่าเสีย
กำลังใจ เสียอะไรก็เสียได้ แต่อย่าเสียหัวใจของเรา อย่าเสียอุดมการณ์ของเรา เรายุทธของเรา
ไป

เวลาไปนั่งประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาเวทนา เวลาสิ่งที่บีบคั้นมา บีบคั้นมาเจ็บปวดมาก
นะ แต่ผู้ที่มีสติปัญญา แค่นี้หรือที่จะมาทำลายความเพียรของเรา แค่นี้หรือ ให้มันมีมากกว่านี้
อีกหรือไม่ โถมเข้ามาเลย นี้เขามีสติปัญญาของเขา เขาพิจารณาของเขา มันปล่อยวางๆ ปล่อย
วางได้ มันปล่อยวางได้ มันเหลือจิตล้วนๆ ใ้โฮ! จิตมันสง่างามมาก

สิ่งที่เวลาความเจ็บปวดความทุกข์ระทมมันเป็นอาการของมันทั้งสิ้น นี่อาการ เห็น
ใหม่ เราเกิดมาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราไม่เคยเจอประสบการณ์อย่างนี้หรือ เราเคยเจอ
ประสบการณ์อย่างนี้มาแล้วทั้งสิ้น แต่เวลามันผ่านไปมันก็บรรเทาทุกข์ๆ ไปโดยธรรมชาติของ
มัน แต่มันมีเศษตกค้างอยู่ เศษตกค้างอยู่นี้เพราะอะไร

เพราะกรรม กรรมคือการกระทำ มันมีการกระทำสิ่งใดแล้วการกระทำนั้นมันต้องมีผล
เวลาที่มีผลแล้ว เวลาจะสิ้นกิเลสมันต้องมาแก้ไขกันที่นี้ มันต้องมาชำระล้างกันที่นี้ ถ้ามันชำระ
ล้างกัน มันสำรอกมันคายของมัน สัจโยชน์ ความผูกมัดความผูกพันในหัวใจถ้ามันขาดออกไป
เป็นชั้นๆ เข้าไป นี่สิ่งที่สำคัญที่สุดที่นี้ใจ

มันไม่ใช่ภาวนาแบบมารยาสาไทย ละครณะ ลีเก เวลามันรบกััน แทงกันไปก็แทงกันมา
พระจันทร์ รบกัันนะ แทงกันไปก็แทงกันมา นี่ภาวนาก็ “อู๋ย! วิปัสสนาฯ”...ลีเกทั้งนั้นนะ ลีเก
เพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาบารมีมันต่ำต้อย

ถ้ามีอำนาจวาสนานะ เวลาหลวงปู่มันท่านพิจารณากายของท่าน พิจารณาแล้ว พิจารณาอีก เอ๊ะ! ทำไมมันปกติ มันไม่มีอะไรดีขึ้นเลย ท่านก็ไปหาหลวงปู่เสาร์ เวลาพิจารณา อย่างนั้นแล้วมันก็ยังไม่เห็นมีอะไรที่มันจะหลุดไปจากใจ คือมันไม่เห็นเราดีขึ้นตรงไหน ไม่เห็นว่าจิตใจเราควบคุมได้มากนักน้อยแค่ไหน

หลวงปู่เสาร์บอก “ไอ้โฮ! ท่านมีบารมีมาก ท่านต้องแก้ตัวท่านเอง”

ท่านมาพิจารณาของท่านๆ สุดท้ายท่านไปลาความเป็นพระโพธิสัตว์ของท่าน เห็นไหม เพราะความเป็นพระโพธิสัตว์ที่ท่านสร้างมา พระโพธิสัตว์เข้าได้แค่ฉนวนโลกีย์ จะเข้าไม่ถึง อริยสังข จะเข้าถึงวิปัสสนาไม่ได้ ถ้าเข้าถึงวิปัสสนา มันจะเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคามี เป็นอนาคามี มันจะไปตัดทอนความเป็นพระโพธิสัตว์นั้น พระโพธิสัตว์นั้นยังจะต้องดำเนินชีวิตต่อไปเพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมีไปจนเป็นตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงเข้า อริยสังขไม่ได้ จะต้องแค่ได้ฉนวนโลกีย์เท่านั้น

แล้วพระโพธิสัตว์ที่มีอำนาจวาสนามาก เวลาฉนวนโลกีย์ของเขาจะแจ่มแจ้งมาก เขาจะชัดเจนของเขา เขาพิจารณาอนาคตังสญาณคือรู้อะไรที่ชัดเจนมาก พระโพธิสัตว์ที่เริ่มต้นที่เป็นพระโพธิสัตว์เพิ่งเริ่มอ่อนๆ ทายผิดพลาดถูก พระโพธิสัตว์ก็ทายผิดพลาดถูก พระโพธิสัตว์ก็มีหยาบ มีกลาง มีละเอียดย พระโพธิสัตว์ที่สร้างบุญมามากมาน้อย

คำว่า “พระโพธิสัตว์” แล้วเราบอกว่า “อู้ฮู! สุกดยอดๆ”...ไม่ใช่ พระโพธิสัตว์คือการปรารถนา การตั้งเป้าหมายไว้เท่านั้น

แล้วเวลาหลวงปู่มันท่านพิจารณาของท่าน ท่านลาความเป็นพระโพธิสัตว์ของท่านแล้ว ท่านก็มาภาวนา เพราะลาความเป็นพระโพธิสัตว์ของท่าน เพราะท่านใช้ปัญญาว่า ถ้าเราพยายามสร้างสมบุญญานการต่อไปเป็นพระโพธิสัตว์ต่อเนื่องไป เราก็ต้องเกิดตายๆ มีความทุกข์ความยากความลำบากต้องแบกหามสังขมไปอย่างนี้ แล้วพอไปตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน แต่ได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ด้วย

แต่ถ้าเราในสมัยปัจจุบันนี้ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเราใช้สติปัญญาของเราแก้ไขกิเลสของเราจนจบสิ้นไป เราก็จะได้เป็นพระ

อรหันต์เหมือนกัน แต่ได้เป็นพระอรหันต์ในชาตินี้ ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะที่ต้องไป
แบกรับสังขม แบกรับการสร้างบารมีต่อเนื่องกันไปอีก ท่านพิจารณาแยกแยะด้วยปัญญาของ
ท่านจนลงใจแล้วท่านถึงได้ลาความเป็นพระโพธิสัตว์ของท่าน แล้วท่านก็พิจารณาของท่าน ก็
กลับมาทำความเข้าใจของใจเข้ามา ใจสงบแล้ววิปัสสนายกขึ้นพิจารณากาย

พิจารณากาย เวลามันพิจารณาไปมันแยกมันแยะของมันโดยสัจจะโดยไตรลักษณ์ เวลา
มันปล่อยมันวางของมัน เวลาพอล้อมวางมา ออกจากภาวนามา เออ! มันต้องเป็นอย่างนี้สิ
มันโล่ง มันโถง มันเบา มันไม่ยึดมั่นในใจ มันแตกต่างกับ “วิปัสสนาสีคะ วิปัสสนาสีคะ” อยู่
นั่นนะ ลีเก ตำรามันเขียนไว้อย่างนั้น ก็คือพระจันทร์คนละเล่มแล้วก็เดินสวนกันไป เดินสวนกัน
มา ธรรมชั้นนี้ ชั้นนี้ได้พิจารณาแล้วไง นี่ไง นี่คือการอ่อนด้อย

แต่คนที่มีอำนาจวาสนา หลวงปู่มันท่านพิจารณาของท่านแล้วนะ พิจารณากายแท้ๆ นี่
แหละ แต่พิจารณาแล้วทำไมผลมันไม่มีละ ผลมันเป็นอย่างไรละ ใ้ที่ว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ อยากร
ว่างๆ ใ้ความสงสัยนี้มันกวนใจมากนะ

นี่ไง จะดีจะชั่วอยู่ที่ตัวทำ ตัวเท่านั้นเป็นคนทำ ทำของจริงมันก็ได้จริง ทำของปลอมมันก็
ได้ปลอม มันอยู่ที่อำนาจวาสนา คนที่มีอำนาจวาสนาเล็กน้อยแค่ไหนที่มันคงแค่นั้น แล้ว
พิจารณาใคร่ครวญแค่นั้นว่ามันจริงหรือมันปลอม

ลีเกไม่ต้องไปทำ เพราะมหรสพเขาจับจ้างไปในงานไปดูได้ตลอด สวนกันไปก็สวนกันมา
ไม่คนละอันมันก็สมมุติว่าเป็นดาบ พอเป็นดาบก็ยกทัพสู้กันด้วยนะ กองทัพยกทัพสู้กัน อู๋!
กองทัพรบกัน ถือไม้คนละอัน เดินสวนกันไปก็สวนกันมา มารยาสาไทย

ดีหรือชั่วอยู่ที่ตัวทำ แต่ตัวมีอำนาจวาสนาเล็กน้อยแค่ไหน ถ้ามีอำนาจวาสนาเล็กน้อยก็
สมมุติว่ามันเป็นแบบนี้ แล้วก็เชื่อสมมุติของตน เชื่อความเห็นของตน ด้วยความด้อยปัญญา
ของตน ทำตัวเองให้เสียหาย ทำตัวเองให้ห่างจากสัจจะความจริง แล้วก็จะไปดึงชวนคนอื่นให้
ห่างออกไปๆ ว่านี่คือการภาวนา นี่เป็นพระพุทธานุภาพ...ไม่ใช่

พระพุทธานุภาพเวลาสอน สอนเรื่องทาน ถ้าระดับของท่านก็ระดับของท่าน ผู้ที่ฝึกหัด
ภาวนาก็ภาวนาไปจะเข้าสู่อริยสัจหรือไม่เข้าสู่อริยสัจ ถ้าเข้าสู่อริยสัจมันต้องมีความเป็นจริงใน
ใจ ถ้าความเป็นจริงในใจ

เวลาคนเราเวลาทำคิดพูดมาจากไหน มาจากหัวใจทั้งนั้นนะ ถ้าหัวใจมันมีกิเลสอยู่มันก็คิดโดยกิเลสวันยังค่ำ ถ้าหัวใจมันเป็นธรรมๆ ขึ้นมา มันจะเป็นธรรมของมันในใจของมัน เห็นใหม่

วันพระๆ วันพระวัดทั่วไปมันก็เป็นวันพระ เราไปสร้างบุญกุศลของเรา เราไปสร้างอำนาจวาสนาบารมีของเรา ถ้าเป็นพระป่าๆ วันพระวันโกนเขาว่างงานทั้งหมด เขามาทำบุญกุศลแล้วเขาจะเข้ามาทำช่วยทำข้อวัตร เวลาพวกไปไม้ใบหญ้าที่มันก็ดมันขวาง

เราอยู่ทางภาคอีสานมา พวกโยมมาวัดนี้ โอ้โฮ! เขามีมีดมีดาบมาเลยนะ มาถึงเขาก็จัดการของเขาเสร็จ เขาทำให้สะอาดสะอาด เพราะเขารู้ว่าพระมีศีล พระที่มีศีลเขาไม่แตะไม่ต้อง โอ้พวกที่มาวัดมาว่าเขามาพร้อมกับกำลังของเขา เขามาพร้อมกับเจตนา พร้อมกับปัญญาของเขา เขาทำให้เสร็จเลย พอเสร็จแล้วเขาก็ไปภาวนาต่อ นี่เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอน สอนอย่างนี้

นี่ไง ไม่ได้สอนให้ตื่นตามกระแสโลกไป โลก โลกเป็นใหญ่กับธรรมเป็นใหญ่ ธรรมเป็นใหญ่ ใครเป็นใหญ่ ธรรมเป็นใหญ่ก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นใหญ่ ธรรมวินัยเป็นใหญ่

ครูบาอาจารย์เรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านวางข้อวัตรปฏิบัติให้เป็นใหญ่ ครูบาอาจารย์ท่านเป็นใหญ่ เป็นใหญ่ที่นี้ เป็นใหญ่ที่นี้มันก็เข้ามาเป็นประโยชน์ที่นี้ไง ดีหรือชั่วอยู่ที่ตัวทำ ถ้าทำอย่างนี้มันก็อยู่ในกรอบ อยู่ในการกระทำ

ถ้าทำแบบมารยาสาไทย ไม้คนละอันสวนกันไปสวนกันมา เป็นกษัตริย์นะ เป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นพระมหาอำมาตย์ เป็นมหาดเล็ก อู้ฮู! เวลาไปหลังโรงมันไปแบมือขอค่าตัว คืนนี้ได้ค่าตัวเท่าไร แต่อยู่หน้าโรงมันเป็นกษัตริย์ มันเป็นมหาอำมาตย์ แล้วภาวนากันอย่างนั้นใช่ใหม่ สร้างกลอุบายให้ใจมันหลงอยู่อย่างนั้นใช่ใหม่ ให้มันเป็นความคิดของตนอย่างนั้นใช่ใหม่ แล้วก็มารยาสาไทย ใช้มารยาทกันไป ไม่มีความจริง

ความจริงนะ วางให้หมด เป็นความจริงเรา รู้ สุขหรือทุกข์เรา รู้ จริงหรือเท็จเรา รู้ แล้วเราหาความจริงในใจของเรา เอวัง